Gemeente Krimpenerwaard
[redacted]
Postbus 51
2820 AB Stolwijk
info@krimpenerwaard.nl

Datum: 4 november 2024

Onderwerp: Advies m.b.t. Kwaliteitsmonitor 2022 en 2023

Geacht College,

Op 24 september jl. ontving de Adviesraad Sociaal Domein per e-mail het verzoek om advies uit te brengen m.b.t. de 'Kwaliteitsmonitor 2022 en 2023'. Tijdens de vergadering van de Adviesraad op 15 oktober hebben beleidsadviseurs [redacted] en [redacted] van de gemeente Krimpenerwaard de Kwaliteitsmonitor toegelicht. Er was gelegenheid tot het stellen van vragen en voor het geven van een eerste reactie vanuit de Adviesraad.

De Adviesraad heeft met waardering kennis genomen van de Kwaliteitsmonitor 2022 en 2023. Deze derde Kwaliteitsmonitor laat zien dat er sprake is van continuïteit en samenhang in het beleid dat sinds 2021 met het Integraal beleidskader Sociaal Domein (IBK) en de Maatschappelijke Agenda (MAG) is ingezet. Dat de gemeente Krimpenerwaard voornemens is om op deze weg voort te gaan, zij het met aanscherping van een aantal onderdelen, acht de Adviesraad eveneens positief.
Hieronder volgen verdere opmerkingen en aanbevelingen van de Adviesraad. Deze vallen uiteen in aanbevelingen bij de onderzoeksmethode van de Kwaliteitsmonitor, enkele inhoudelijke opmerkingen bij de bevindingen, een reactie op de voornemens voor de komende jaren in de slotbeschouwing en een reflectie op de andere rol en houding van de lokale overheid.

Onderzoeksmethode van de Kwaliteitsmonitor
De Adviesraad vindt het positief dat deze Kwaliteitsmonitor zowel via 'tellen' als via 'vertellen' de situatie in de Krimpenerwaard in beeld brengt. Niet alleen cijfers maar ook praktijkverhalen dragen bij aan een goed inzicht in de ontwikkelingen. Opvallend is wel dat de praktijkvoorbeelden slechts positieve verhalen bevatten. Hierdoor ontstaat een eenzijdig beeld. De Adviesraad beveelt aan om in gesprekken met samenwerkingspartners actief op zoek te gaan naar praktijkvoorbeelden die (aanvankelijk of herhaaldelijk) minder goed uitpakten. Deze bieden juist mogelijkheden om samen te leren en tot verbeteringen te komen.
Voor de Kwaliteitsmonitor wordt tevens gebruik gemaakt van de uitkomsten van periodieke cliëntervaringsonderzoeken. Bij de meest recente cliëntervaringsonderzoeken Wmo en Jeugd 2023 viel het de Adviesraad op dat de respons laag is. Wat zeggen de uitkomsten dan, vraagt de Adviesraad zich af. Geven deze wel een goed en betrouwbaar beeld? De gemeente Utrecht deed onlangs een oproep aan gebruikers van de Wmo om de vragenlijsten die de gemeente hanteert, te evalueren. De Adviesraad geeft de gemeente Krimpenerwaard in overweging een vergelijkbare evaluatie van vragenlijsten door de gebruikers zelf te laten doen.

Inhoudelijke opmerkingen bij de bevindingen
Met de meeste inwoners van de Krimpenerwaard gaat het goed, zo stelt de Kwaliteitsmonitor, maar op deelterreinen is sprake van een toename van problemen. De vraag is dan wat de gemeente zelf hieraan kan doen. Voor bijvoorbeeld het bevorderen van veerkracht, het verminderen van eenzaamheid en het versterken van de mentale gezondheid is de gemeente aangewezen op de inzet van inwoners zelf en hun omgeving en op de instanties die zich hiermee bezighouden, kortweg de

sociale basis. Vaak is de invloed van de gemeente dan indirect of zelfs afwezig. Op een aantal gebieden echter kan de gemeente in de ogen van de Adviesraad wel rechtstreeks meer invloed uitoefenen dan nu gebeurt. Hier volgen enkele voorbeelden:

- Uit de Kwaliteitsmonitor blijkt het middelengebruik de afgelopen jaren fors te zijn toegenomen. De oorzaken daarvan worden in het rapport niet benoemd. In de ogen van de Adviesraad hangt het toenemende middelengebruik in de gemeente Krimpenerwaard samen met het gebrek aan handhaving. Het advies aan de gemeente is om samen met jongerenwerk en politie de hotspots in de kernen in kaart te brengen en daar extra te (laten) controleren. Hetzelfde geldt voor toezicht op het verstrekken van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar. Preventiebeleid met als doel voorkoming van middelengebruik vereist namelijk ook handhaving.
- Uit de Kwaliteitsmonitor blijkt dat inwoners minder zijn gaan bewegen en gemiddeld zwaarder zijn geworden. Tegelijkertijd blijkt dat op veel plaatsen in de Krimpenerwaard het verkeer meer is ingericht op gemotoriseerd vervoer dan op fietsen. In andere gemeenten, o.a. in Gouda, worden wegen ingericht voor fietsers waarbij de auto te gast is in plaats van andersom. Dit draagt bij aan een grotere verkeersveiligheid voor de fietsers en tot een grotere bereidheid van inwoners om de fiets te nemen. Verder moet ook bij werkzaamheden worden gezorgd dat fietspaden toegankelijk en veilig blijven en niet dat, zoals onlangs gebeurde, fietspaden langs de N210 tussen Schoonhoven en Lopik en tussen Krimpen aan de Lek en Krimpen aan den IJssel (Tiendweg) voor zeer lange tijd zijn afgesloten. Preventiebeleid ter voorkoming van overgewicht vereist ook het faciliteren van voorzieningen die bewegen mogelijk en makkelijk maken.
- Een terugkerend en al vaker gesignaleerd probleem is dat veel inwoners niet bekend zijn met de onafhankelijk cliëntondersteuner. Er lijkt hier sprake te zijn van een kip-ei-verhaal: onbekendheid met het bestaan van onafhankelijk cliëntondersteuners heeft in het verleden geleid tot onderbenutting; op grond daarvan heeft de gemeente de subsidie aan cliëntondersteuners naar beneden bijgesteld. Inmiddels is de capaciteit te gering om impact te hebben, zo was de conclusie van een gesprek van de Adviesraad met de cliëntondersteuners. Aangezien cliëntondersteuners een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan ‘de juiste zorg op de juiste plaats’ adviseert de Adviesraad om bij de integrale toegang meteen in het eerste contact te wijzen op de mogelijkheid van het inschakelen van een cliëntondersteuner. Daarbij is het voor de meer dan 3500 laaggeletterden in de gemeente Krimpenerwaard extra belangrijk dat zij de ‘namen en rugnummers’ meekrijgen van de cliëntondersteuners dan wel rechtstreeks met hen in contact worden gebracht.

Voornemens voor de komende jaren en rol en houding van de gemeente
De Slotbeschouwing van de Kwaliteitsmonitor bevat een aantal reflecties en een aantal aanscherpingen voor het toekomstige beleid. De Adviesraad onderschrijft de drie grote maatschappelijke opgaven – bestaanszekerheid, kansengelijkheid en versterking van de sociale basis – en de uitwerking daarvan.
Ook kan de Adviesraad zich vinden in de in paragraaf 3.3. beschreven ‘andere rol en houding van de lokale overheid’. Feitelijk zien we hier een veranderende visie op burgers en daarmee een breuk met de zogeheten ‘participatiesamenleving’ die we sinds 2012 kennen, waarin sprake was van een overschatting van de zelfredzaamheid van burgers. Dat de gemeente “nog te veel aanbodgericht” is en “niet altijd uitgaat van een realistisch mensbeeld” wordt eveneens door de Adviesraad herkend. De Adviesraad waardeert de eerlijke reflectie op dit punt en raadt aan om dit gedachtegoed in de gehele gemeentelijke organisatie te delen. Dit zou namelijk ook de interne samenwerking tussen de verschillende afdelingen ten goede komen. In 2022 en 2023 is een begin gemaakt met de samenwerking tussen het Sociaal en het Ruimtelijk Domein (zie pagina 26). Gelet ook op onze aanbevelingen hierboven moedigt de Adviesraad aan om op deze weg voort te gaan.

Tot slot: De Adviesraad juicht datagedreven werken toe, zoals dat wordt beschreven in de Slotbeschouwing op pagina 44. Belangrijk in de ogen van de Adviesraad is dat daarbij zowel naar de

effectiviteit als naar de efficiency van interventies wordt gekeken en dat de uitkomsten worden benut voor het stellen van prioriteiten bij nieuw beleid.

De Adviesraad is graag bereid met u van gedachten te wisselen over bovenstaand advies. Het contact verloopt via ondergetekende en/of het emailadres adviesraadsociaaldomein@krimpenerwaard.nl.

Met vriendelijke groet namens de Adviesraad Sociaal Domein Krimpenerwaard,

Lucie Boonekamp
Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Krimpenerwaard